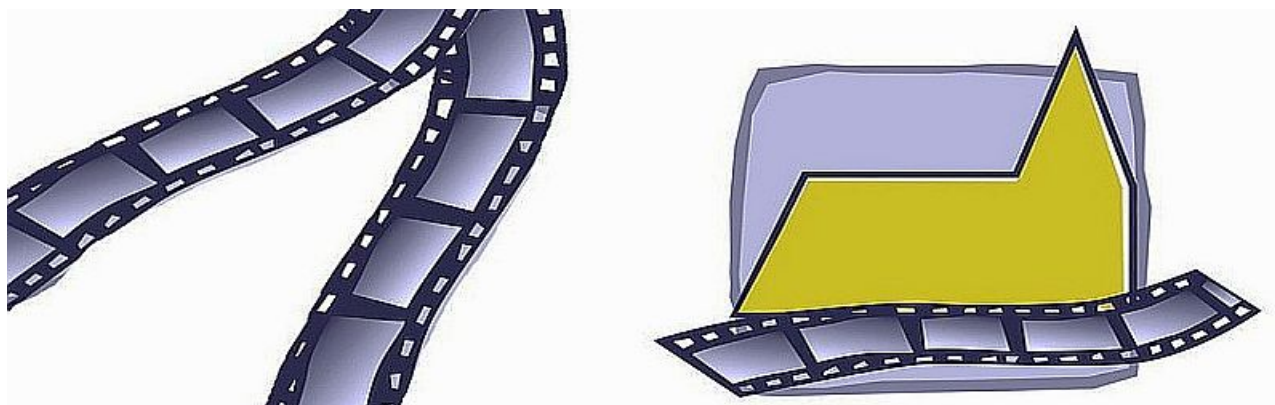

Månedens film * Maj 2017

Prøven

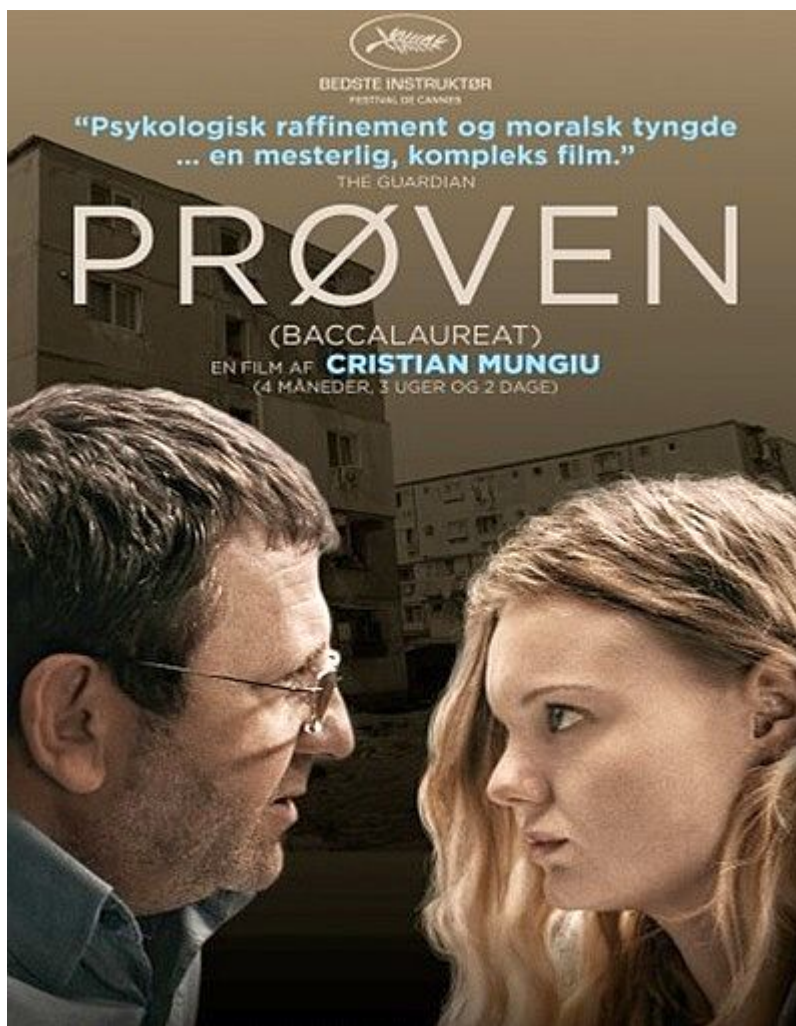
Korruptionens snigende væsen

Af Astrid Skov-Jakobsen

Forældre siger det så tit; de ville gøre hvad som helst for deres barn. Men hvad nu, hvis dette indebar at vende ryggen til alle de værdier, man ellers omhyggeligt har forsøgt at lære fra sig. I "Prøven", den seneste film fra rumænske Cristian Mungiu, stilles en fader overfor netop dette valg. Han ønsker for sit barn, at hun skal leve et liv uskæmmet af økonomisk, politisk og moralsk korruption. Hun skal have det gode liv, som systemet aldrig tillod ham. Han har nemlig opgivet drømmen om et bedre Rumænien.

De tidlige 90'ers ideologiske tanker om et nyt, stærkt Rumænien, der siger fra overfor politisk korruption og skruppelløse vernetjenester, blev aldrig til virkelighed. Kommunismen er der måske nok sagt farvel til, men magtmisbrugets fristende og genkendelige strukturer dominerer stadig fra skyggerne på kontorerne hos dem, der har.

Han nægter at se datteren Eliza strande i det, for ham, fremtidsløse fædreland. Hun er på vej mod de sidste eksamener for derefter at tage hul på en lys fremtid i London. Til sin faders store glæde og stolthed har hun fået et stipendium til et engelsk universitet, men det kræver at de sidste

topkarakterer sikres, og det er her, hvor Romeos egen karakter pludselig bliver alvorligt udfordret. Eliza udsættes for et voldsomt overfald, bliver rystet fysisk og mentalt, og som konsekvens deraf underpræsterer hun ved den første eksamen. Romeos rosenrøde forhåbninger om sin datters fremtid i Vesteuropa balancerer nu på noget så usikkert som en traumatiseret ung piges skuldre. Og så er det fristende at få lidt hjælp udefra ved de sidste to eksamener. For hvem skulle det egentlig talt også skade?

Her kommer Mungiu subtile filmstil til sin ret. Korruptionen starter i det små. Bare en lille vennetjeneste, der vokser sig større, inddrager flere og flere på sin vej, og udvikler sig ud i det uoverskuelige. Alle parter fremstår som nogle flinke fyre med hjertet på rette sted. De vil bare gerne hjælpe hinanden, og de har magten og mulighederne til det. Det er med stille, velmenende skridt at Romeo betræder vejen mod den korruption, han ønsker at skærme sin datter fra. Som det lyder på engelsk: 'The road to hell is paved with good intentions'.

I "Prøven" viser korruptionen sig først som en harmløs, ja nærmest moralsk rigtig ting at gøre. Man skal jo ikke stå tilbage for at hjælpe andre, også selvom det bryder med nogle bureaukratiske ordensregler. Mungiu har skabt en nuanceret og ærlig undersøgelse af korruptionens snigende tilstedeværelse i et samfund, og dets overrumplende indflydelse på selv 'gode' mennesker og deres gode intentioner.

Mungiu er en instruktør, der peger sit kamera i retning af en fortælling og beder seeren selv tage stilling. Han skildrer de små nuancer og lader dommen være op til den enkelte. Med sin naturlige og jordnære filmstil, som styrer uden om de store dramatiske armbevægelser, lader Mungiu et snigende ubehag, og faderens gradvist mere desperate adfærd supplere drama og spænding i rigelige mængder. Han iscenesætter den ildevarslende hverdag med et stille observerende kamera. Ved filmens åbning gør et slidt boligbyggeri det klart for enhver, at Sovjetunionens fald ikke har bragt den velstand og lykke, som mange ventede sig. Vi træder ind bag betonmuren og ind i en af stuerne. Stilstanden knuses af en sten, der flyver ind igennem det lukkede vindue. Hvem, der står bag stenkastet, afsløres ikke. Den kommer helt af sig selv, fra en anonym kilde for at hjemsege Romeo. Helt fra start af er Romeo sat ude af balance. Nogen derude vil ham noget. Nogen vil ikke lade ham glemme hans egen menneskelige fejlbarlighed.

Det er ikke kun en sten og dens anonyme kaster, der plager Romeo. En insisterende og skærende ringetone forfølger ham ligeså. Hans mobil ringer løs, han tager den ikke. Han befinder sig på et kontor og telefonen ringer, ingen tager den. Han er hjemme hos sin aldrende mor, og telefonen får lov til at ringe ubemærket videre. En plagende, stressende tone der signalerer, at nogen udefra ønsker at bryde ind til Romeos strudsagtige eksistens. Sten med voldelige intentioner og ihærdige telefonopkald bryder ind i filmens rytme og rusker i os fra det ukendte. Det efterlader en konstant summen, sætter alt i ubalance og manifesterer Romeos voksende uro.

Mungiu har tidligere udmærket sig i socialrealistiske skildringer af Rumænien og de svære moralske dilemmaer, som almindelige mennesker stilles overfor, som for eksempel med abortdramaet, "4 måneder, 3 uger og 2 dage" (2007).

"Prøven" er en fortælling om det moderne Rumænien, men det er også en genkendelig og universel menneskelig fortælling om vanskelighederne ved at møde verden og dens udfordringer med en stærk moral i god behold. "Det eneste, der tæller, er at komme til en normal verden"; sådan forsvarer Romeo sine valg i samtale med konen om det aftalte eksamensnyd. "Men det betyder noget, hvordan man opnår det", svarer Elizas moder, Magda, håndfast. For skal man ofre alt, også sit moralske kompas, for barnets skyld?

Prøven – Bacalaureat – Rumænien 2016 – Instr. og manus: Cristian Mungiu – Medv.: Adrien Titieni, Maria Dragus, Lia Bugnar, Malina Manovici – 128 min. – Biopremiere d. 11/5 2017 – Udlejer: Camera

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=11286&area=2> (F.A. Vandrup)

<http://www.ekkofilm.dk/anmeldelser/proven/> (Bo hr. Hansen)

<http://www.eyeforfilm.co.uk/review/graduation-2016-film-review-by-anne-katrin-titze>